

Előfizetési árak:

postán vagy házhoz küldve:
 Egész évre . 24 kor.
 Félévre . 12 kor.
 Negyedévre . 6 kor.
 Egy hónapra . 2 kor.

Egyes szám ára 8 fill.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Hirdetések díja:

Egyhasábos petit sor
 10 fill. vagy egy □ cm.
 hely 4 fill. — Nyilttér
 és magánérdekű ismertetés
 soronként 40 fill.

Megjelenik naponként
 reggel 6 órakor,
 hétfőn vagy ünnep után
 déli 12 órakor.

Szerkesztőség: Kossuth-utca 19.
 Ide küldendők a lap szellemi részét illető közlemények.

Főszerkesztő: **Koncz Ákos.**
 Felelős szerkesztő: **Dr. Orbán József.**

Kiadóhivatal: Kossuth-utca 13.
 Előfizetés, hirdetés és magánérdekű ismertetések felvétele.

Fiume közjogi helyzete.

Debreczen, márczius 15.

Szell Kálmán miniszterelnöknek az a nagy beszéde, melyet a fiumei ügyről a képviselőházban mondott s azok az őszinte, könnyen érthető nyilatkozatai, melyeket az üdvözlésére jött huszonötös fiumei küldöttségnek adott, úgy látszik, még mindig nem hozták meg a helyzet tökéletes tisztázását. Jelek vannak, hogy a fiumei körökben még mindig oly befolyások érvényesülnek, melyek szeretnének szembeszállni a miniszterelnöknek egyedül helyes állami álláspontjával, de egyelőre még nem mernek fellépni, mert Fiume helyzete, ennek az egyetlen magyar kikötővárosnak valódi érdeke és a miniszterelnök nyilatkozatai egyelőre halgatást parancsolnak nekik, melyet alkalmas pillanatban szándékoznak megtörni.

A fiumei küldöttségnek alkalma volt a miniszterelnöknek ama határozott nyilatkozatait hallani és zajos tetszéssel fogadni, hogy Fiume közjogi helyzete, közjogi állása teljesen kétségtelen; hogy Fiume separatum sacrae regni coronae adnexum corpus és Magyarországhoz, közvet-

len a magyar államhoz tartozik. A korona integritása, a magyar állameszme szentsége és érinthetlensége, a magyar törvényhozás souverainitása nem engedi meg, hogy az állam fenségének csak egy paránya is érintessék, hogy az, amit a parlament elbatároz és minden illetékes tényező hozzájárulása után törvényerőre emel, bármiképpen kérdés tárgyává tétessék, akár Fiumében, akár egyebütt. És a magyar állam elég erős, hogy e prerogatíváinak, a magyar állameszme e postulatumának és feltétlen következményének tényleg érvényt is szerezzen.

A helyeslést és tetszést, melylyel a fiumei küldöttség a miniszterelnök beszédét kísérte, egy autonomista tudósítás azzal igyekszik megmagyarázni, hogy a küldöttségben volt két ur, kiket a fiumei tramway-zavargás miatt a bíróság üldöz és csak hárman voltak, akik magyarul, csak tízen, akik németül értenek. Ehhez még meg kell jegyezni a tudósítás szerint azt is, hogy Szell miniszterelnök magyarul kezdte beszédét és csak később folytatta németül.

A fiumei autonomisták a miniszterelnök beszédéből a fiumei statu-

tum teljes respektálását olvassák ki s ehhez képest Mayländer dr., volt podestával élükön készek a következő eskümintára:

„Esküszünk, hogy a törvényeknek engedelmeskedünk, amennyiben azok statutumainkat nem sértik.“

Ennek folytán követelik, hogy a közigazgatási bizottságról szóló törvény Fiuméra nézve szüntetessék meg és hogy mindazok a törvények, melyek a fiumei statutumot sértik, előbb jóváhagyás végett terjesztessenek a raprezentanca elé, melynek döntésétől fog függni, vajjon az illető törvény Fiumében életbe lép-e vagy sem.

E nézetek most is folyton jegezedő pontját képezik a fiumei tulajók autonomista programjának. Ebből azt az egyetlen tényt lehet kivenni, hogy a fiumeiek nemcsak a miniszterelnök nyilatkozatait, hanem a saját érdeküket is félreértették és hogy Szell Kálmán miniszterelnök jobban ismerte a helyzetet, mint bármely más politikus, midőn kijelentette, hogy garanciáknak kellene a kezében lenniök arra nézve, hogy a rendes viszonyok egyengetését teljes sikerrel keresztül lehet vinni, mert ha a siker be nem következne, ez

TÁRCZA.

Az eladott mennyei juss.

— A „Debreczeni Ellenőr“ eredeti tárczája. —
 Irta: Aristophanes.

Történetünk elbeszélése előtt mintegy husz évvel a Tisza mellett elhúzódó Csendlak nevezetű mezővárosban senki sem hordott olyan zsinóros eszimat, olyan fényesre kikévelt fekete attilát, mint Gózon Tamás; senkinek sem voltak olyan kitanult agarai, mint neki és senki sem dísekedhetett annyi és oly szépen kiszivott tajtpipával, mint ő kegyelme.

Volt is miből uralkodnia Gózon Tamásnak, mert megboldogult édesapjáról annyi vagyon szállott reá örökségképen, hogy mindenki azt mondta hozzá: el nem költheti, ha mindjárt kanállal enné is az árát.

Gózon Tamás azonban épen nem volt valami fukar és a jövőre is számítani tudó egyéniség, sőt szerfelett szerette a czimboráskodást, mulatságban való virtuskodást s rövid idő alatt el is verte az apai örökséget ugyannyira, hogy a mi a hitőlezők számlájának kiegyenlítése után megmaradt, az is csak tetemes adóssággal maradt meg a nyakán.

Az óeska, sok derüs napot látott s az

idő rongáló kezétől erősen megkopott kastély elveszítette vidám zaját. A jókedvű czimborák úgy eltűntek, mintha a föld nyelte volna el őket; elpusztultak a külföldről hoztatott nemesfajú agarak, melyek oly urias komolysággal sütkéreztek a nap verőfényén Tamás ur lábai mellett; a szépen kiszivott tajtkipák is más szállást kerestek s helyöket juharcfanyélre szurt kávéházi pipák s ötkrajzáros cserépesibukok foglalták el.

Hja, husz év nagy idő az élet folyamán! Épen nem csodálható, hogy ez idő alatt Gózon Tamás ur, a hírneves esendlaki földesur, elveszítette vagyonát, tekintélyét s a hajdani tekintetes uramból — husz év elteltével — az óeska, adósságban uszó kastély „nemzetes uram“-ja lett.

Ezelőtt husz évvel még Csendlak népének nagyobb része Gózon ur jobbágya volt, kikkel saját kénye és tetszése szerint bánhatott el s uszithatta őket arra, amerre neki tetszett.

Most már vége a mulatságnak is. Nem lehet többé a paraszttal csak úgy szörmentén banni. Az egyenlőség kimondásával a jobbágyság hosszantartó kora lejárt magát. A mi jó Tamás urunk nem is volt képes ezzel a dologgal megbarátkozni.

— Veszett állapot! — tört ki ajkán gyakran a keserű panaszhang. — Már micsoda ész is fundálhatta ki, hogy a parasztság fölmentessék a reá szabot teher alul? . . . A

paraszt csak paraszt marad, hiába adtak neki szabadságot. Nem simul az a megkivántató társadalmi műveltséghez, épen úgy, mint az én jó hajdani „Cziczke“ agaramat nem idomithattam oda, hogy a nyulhust lével egye meg.

A Cziczke említésére aztán előrándultak Tamás ur elébe a régi szép idők gondtalan emlékei. Még dühösebbé lett ez emlékek hatása alatt. Szidta a rozsvilágat, mely ily hirtelen megváltozott. Perelt önmagával, hogy miért is volt ő olyan jó bolond, hogy megengedte jobbágyság felszabadítását.

— Oda a tekintély, minden! . . . Nincs tovább egy garas ára hatalom a kezemben! Még az a bevándorolt jordánfajta is nyugtatványt követel tőlem, ha valamit hitelbe hozatok! . . . Hát még a mezei munkáltatás! . . . Az aztán a terhes! . . . Igazán nem lenne csodálendő, ha ennyi gond és bosszuság után a Lipótmezőn kapnék követélyt! . . .

E pillanatban Hutka Ferencz, hajdani ispánjának fia, — ki a városban a jegyzői hivatalt viselte, — kopogtatott be hozzá.

— Adjon Isten, Tamás bácsi! — köszönt bizonyos hetykeséggel. — Ejnye, beh savanyuan van alakitva az ábrázata!

— Fogadj Isten, óesem! . . . Ül le, no! . . . Savanyu forma az én ábrázatom, ugy-e? . . . Nem is csoda! . . . Maholnap bolondok házába kerülök!

Képes levelezőlap,

nagy választékban, bámulatos
 olcsó áron kaphatók a

gyűjteményhez albumok.

CSOKONAI-papirkereskedésben.

mind a két részre kellemetlen lehetne.

Hogy azonban a fiumei autonomistáknak itt közölt nézetei valóban olyanok-e, melyek a miniszterelnök által követelt garanciákkal biztatnak, azt a jó urak maguk sem állíthatják. Teljes érvénnyel bíró és kétségtelen garanciákat kell nyújtaniok, ha azt akarják, hogy a miniszterelnök indítatva érezze magát, hogy a magyar államot Fiumével kibékitse. Addig marad minden úgy, amint van.

Az összeférhetlenség. A képviselőház összeférhetlenségi bizottsága Apáthy Péter elnöke alatt ma ülést tartott, amelyen a bizottság tagjai közül gróf Andrássy Tivadar, Dózsa Endre, László Mihály és Rátkay László voltak jelen. Ekként a bizottság határozatképes számmal lévén együtt, minthogy rendes jegyzője Rudnyánszky Béla a megjelenésben gátolva volt, a mai ülésre helyettes jegyzőnek Rátkay Lászlót választotta meg. Elnök bejelentette, hogy a ház elnöksége áttette a bizottsághoz Gajári Ödönnek a ház nyílt ülésében Tallián Bélára vonatkozólag tett összeférhetlenségi bejelentését; továbbá az Ugron Gáborra, mint a kormányval szerződési viszonyban álló vállalkozóra vonatkozó összeférhetlenségi bejelentéseket. A bizottság a Tallián Bélára vonatkozó bejelentés tárgyalását e hó 20-ikára, keddre, délelőtti tizenegy órára tűzte ki, amely időpontról úgy a bejelentő, mint az érdekelt képviselő értesített fog. Együttal az elnök felkérte a bank-egyesület alapszabályainak, továbbá az iránt való nyilatkozatának beszerzésére, vajjon az egyesület áll-e, s ha igen, minő összeköttetésben a kormányval; végül pedig a kormány ugyane kérdésre vonatkozó nyilatkozatának beszerzésére. Az Ugron Gáborra vonatkozó bejelentés tárgyában a bizottság e hó 20-ának délutáni fél öt óráját tűzte ki határnapul, amely időpontról úgy a bejelentők, mint az érdekelt képviselő értesített fog. Az illetők által teendő nyilatkozatokhoz képest fogja a bizottság megállapí-

tani, vajjon szükséges-e és ha igen, mely okmányoknak a hadügyminisztériumból való beszerzése.

TÁVIRATOK.

— A „Debreczeni Ellenőr” eredeti táviratai. —

József Ágost főherceg egyiptomi utja.

Budapest, márczius 15. József Ágost főherceg egyiptomi utjából visszajövén, Triesztbe érkezett. A főherceg kitűnő színben van. Kisérője Libits jószágigazgató. kinek az egész uton semmi baja sem volt, veszélyesen megbetegedett. A főherceg sürgönyözött Libits nejeért.

Az egyetemi ifjuság emlék-ünnepélye.

Budapest, márczius 15. Az egyetemi ifjuság délután félhárom órakor gyülekezett az egyetemtéren. Innen a muzeumkertbe vonultak, hol Vörös Béla bölcsészethallgató mondott alkalmi beszédet, melynek végzetével leleplezték a Petőfi-emléktáblát. Az ifjuság innen a Petőfi-szoborhoz vonult, hol koszorúkat elhelyeztek. Hazamenet a Nemzeti Kaszinó előtt tüntetést rendeztek, mert észrevették, hogy a kaszinó épületén nem volt kitűzve a nemzeti zászló.

Petőfi emléktáblájának leleplezése.

Pozsony, márczius 15. Ezrekre menő közönség jelenlétében ma leplezték le az emléktáblát azon házon, hol Petőfi 1848-ban lakott. Kossutány Ignác egyetemi tanár hatásos emlékbeszédet mondott, utána Thaly Kálmán beszélt.

A munkásközvetítő sikere.

Budapest, márczius 15. A mai napon megnyílt munkásközvetítő intézetben kétezer munkás jelentkezett. Délig öt megrendelés érkezett. Délben egy gyár négyszáz munkást kért; ezenkívül is száz megrendelés érkezett az intézethez.

Az osztálysorsjáték.

Budapest, február 15. Az osztálysorsjáték mai húzásánál a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki: 10,000 koronát nyertek: 2695 21943 77569. — 5000 koronát nyertek: 14534 18308 26297 26546 43445 51404 64265 70797 75065 76774 88803 — 2000 koronát nyertek: 10375 11424 13250 15031 15548 17673 18515 18531 20614 25627 26741 26901 36253 42916 44674 47943 52722 61826 65426 70945 71035 71451 71544 91285 95121 74633 78414 — 1000 kor. nyertek: 398 539 1989 2678 9025 12593 14256 14612 19526 19621 21835 24564 24951 30002 35572 35588 35788 36148 38464 38760 40548 40656 43327 46363 46493 46958 47236 48616 50203 51727 53168 53646 53701 65627 67111 69824 76490 79301 82248 83239 83552 87587 89266 93358 96048. — 500 koronát nyertek: 1517 2471 2944 5296 5665 6084 7901 8256 8432 8777 13703 13978 15798 16299 19115 22089 22567 23885 23742 24993 26761 28496 32211 32836 32877 32987 33108 34214 35259 35799 41326 50032 51794 52731 54340 56088 56398 57072 59027 59791 61496 61711 64776 65117 66497 68429 71871 72334 72420 74338 75885 77394 80051 81562 81967 82356 82396 82793 83894 84237 86267 87579 90655 92154 93629 99470. A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

Tüntetések Bukarestben.

Bukarest, márczius 15. (Agence Roumaine.) A szabadelvű ellenzéknek a Hallier ügyben kifejtett agitációja következtében tegnap a számvevőszék palotája előtt, a hol a választott bíróság üléseit tartja, valamint Rumánia választott bírónak a háza előtt tüntetések voltak, amelyek azonban nem voltak nagyobb jelentőségűek. A tüntetőket azonnal szétzavarták kevés fáradsággal. Ma megint tüntettek a szenátus előtt, miközben néhány ablakot is bevették a tüntetők. A tömeg azonban caakhamar szétoszlott, anélkül, hogy a rendőrségnek közbe kellett volna lépnie. Az Agence Roumaine értesülése szerint a kormány az esetben, ha a tüntetések komoly jelleget öltenek, szigorúan fog eljárni.

Török dolgok.

Konstantinápoly, márczius 15. A minisztertanács az inséges vilajetekben lakó

— Ugyan no! Ne beszéljen ilyeneket, Tamás bácsi!

Hagyd el, öcsém! Én tudom a magam sorját!... Ha a világ ily rohamosan változik, még megérem, hogy én leszek a hajdani jobbágyom fiának a favágója.

Hutka czélnásznak vette e megjegyzést, de rá sem hederített, sőt annál jobb kedvet erőltetett.

— Mit beszél, bátyám?... Az volna még a derék!... Ennyi vagyon mellett csak bú nélkül megélhet egy magános ember!

— Vagyon? Mit tartasz te nálam vagyonnak? Ezt a kopott viskót itt feletem? Ez sem az enyém már! Mikor úgy tetszik neki, dobra ütteti Spitzig Eliás. Ez az egy rossz pipa, melyet még sajátomnak nevezhetek. Ez sem sokat ér. Trafikot szivok belőle. Azt hiszed: valótlan beszélek? Mit tudsz te? De nem szólok, legyen noked hited szerint! Én nem hiszek semmit!... Káprázat, pipafüst a világon minden!

— Hiszen az igaz, de hát a tulvilágon aztán annál bizonyosabban a miénk lesz a változhatatlan boldogság! — jegyezte meg Hudák malicziózan.

— Hehehe! — kacagott fel Tamás ur. — Köszönöm szépen! Ha egyszer meghaltam, nem kérek többet az életből! Odatáblázom a mennyei jussomat bárki fiára!

— No már ezt mégsem hihetem el! — mondá a jegyző.

— Nem hiszed?... Hát vásárol meg, öcsém!... Van ötven forintod? Oda adom érte! Lehet, hogy szükséged lehet reá. Jegyző vagy, sok olyat véghezvihetsz, ami távol esik az igazságtól. Ezért kérdőre

fognak odafent s jó lesz az én jussommal előállnod.

A jegyző kapott a tréfán. Neki tüzelte Tamás urat, aki végre esküszavával is erősíté, hogy ötven forintért kész eladni a mennyei jussát.

— Jól van, bátyám, megvásárolom én, csak adjon magáról kötelezvényt, hogy csak ugyan megvettem.

— Adok én botot is, ha kell!... Tedd le az ötven forintot és ird meg azt a kötelezvényt, amiképen neked úgy tetszik.

A jegyző papírt vett elő s hitelenében megírta a következő kötelezvényt:

— En, Gózon Tamás, hiteles aláírással s pecséttemmel erősítem, hogy e mai napon Hutka Ferencz jegyző urnak örökre és visszavonhatatlanul eladtam minden néven nevezhető mennybeli jussomat ötven o. é. forintért, mely összeget tőle fel is vettem.

Gózon Tamás megpecsételte a kötelezvényt s hozzáálló hitegvérrel aláírta.

A jegyző meg leolvasta az asztalra az ötven forintot és a kötelezvényt zsebredugta, bucsut vett Tamás urtól, aki meg nem állhatta, hogy utána ne mosolyogjon s kicsinylő lenézéssel ezt ne mondja:

— Szegény tatár!... Nem hiába, hogy paraszt, de még a tulvilágra is számít!

Ha tudta volna Tamás ur, hogy a jegyző miben sántikál, bizonyára másképen vélekedik vala.

Furfangos, csalafinta elme volt az. Egy hét sem telt el, már a kis város minden rangu népe a furcsa eseményről beszélt. Tamás ur azonban fel sem vette a dolgot s jóízűen kacagta a jegyzőt, aki egy reménybeli valamiért oly könnyen kidobott ötven pengőforintot.

Egyik vasárnapon épen az ebédre várakozás unalmas mesterségében gyakorolta magát, mikor a szakácsné, mint valami dühögő vadállat berontott hozzá.

— Hallja az ur! — kiáltotta a tisztességes matróna. — Adja ki a béremet rögtön, mert tovább egy percig sem akarom szolgálni!

Tamás ur méltó elképéssel bámult a feldühödt asszonyi személyre. Már az mégis csak furcsa, hogy leves helyett ilyent talál fel.

— Nono, csak lassabban, Maris! — esítette a vérese tekintettel megáldott nőt. — Már mi is lehette így egyszerre magát?

— Mi lelt? Még azt kérdezi! Mintha bizony nem is tudná a dolgot!

— Isten bizony, el sem tudom gondolni, hogy mi szél ütött magához!

— Csak ne szépítgesse a dolgot! Ha megsütötte, hát egye is meg. Az én főztömből többet nem eszik, az bizonyos. Fizessen ki, hadd menjek utamra minél előbb.

— De beszélj hát: mi a manó lelt?... Bántottalak én egy ágsszállal is valaha? — pattant fel Tamás ur.

— Beszéljek? Kivel beszéljek? Olyan istentelen lelkű emberrel nem érdemes szóba állani, aki eladta a mennybeli jussát.

— Ki adta el, te?

— Maga la!... No, csak siessen ezzel a leszámolással, mert attól tartok, hogy az istennyila addig beleüthet ebbe a házba, míg itt leszek!... Én egy ilyen elkárhozott pogánnyal nem leszek tovább egy fedél alatt. Fizessen ki, aztán vigye az ördög!

De már e megtisztelő szavakra Tamás ur is kikökönt a türelm kerékvágásából s a szegletben levő hosszonyelű korbácsot hirtelenében előkapta és jól eltángálta vele a nyelvet hársátt.

örvények hadmentességi díja tárgyában beadványt intézett a szultánhoz, a melyben azt javasolja, hogy a hátralékos hadmentességi díjak fizetését, a melyekre az elmúlt három esztendőben irádéval halasztást adtak, a legközelebbi hat esztendőre osszák fel, időközben elhalt örvények hátralékos hadmentességi díjai pedig az örökösöktől ne szedessenek be.

Konstantinápoly, márczius 15. A szerb követség arra a barátságos előterjesztésére, hogy a porta megfelelő rendszabályokkal vessen véget a Vućicában (Mitrovica mellett) uralkodó anarkisztikus állapotoknak, azt a választ kapta, hogy a nyugalom már helyreállt és az összegyűlt albánokat szétzavarták.

Rostand új darabja.

Páris, márczius 15. Sarah Bernhardt színházában tegnap este tartották meg nagy sikerrel Rostand Edmond L'Aiglon című verses drámájának a főpróbáját.

A pestis.

London, márczius 15. A Times-nak jelentik Buenos Ayresből 13-iki kellettel: A bubu-pestis föllépését most már félhivatalosan is elismerik. A legutóbbi két hónap alatt 23 ember halt meg pestisben.

Sidney, márczius 15. Itt két újabb pestises megbetegedés fordult elő egy halál-essettel.

A dél-afrikai háború.

— Távirati tudósítás. —

London, márcz. 15. Bloemfontein bevételéről hozzuk a következő részleteket: A város megszállása simán és minden ellentállás nélkül ment végbe. Hétfőn délután lord French azt az üzenetet küldte a város polgármesterének, hogy másnap reggel négy órakor adja meg magát, mert ellenkező esetben bombáztatni fogja a várost. A kitűzött időben Bloemfenteine polgármestere kitűzte a

fehér lobogót, jeléül annak, hogy a város megadta magát. Egyidejűleg egy küldöttség ment lord Frenchhez, mely az ellenzék vezéréből, több magas állami hivatalnokból, a polgármesterből és számos városi tanácsosból állott. Ezek után formálisan kijelentették, hogy a várost lord Robertsnek átadják. French csapatai erre bevonultak Bloemfonteinba. Az angol lobogót nagy ünnepélyességek között tüzték ki. Az angol csapatokat a város lakosai lelkesen fogadták.

Berlin, márczius 15. A transvaali kormány — tudvalevőleg — megkérte a német kormányt, hogy interveniáljon a béke érdekében, amit azonban Németország visszautasított. A német kormány egyuttal de Leyds utján arra intette a transvaali kormányt, hogy adja meg magát feltétlenül, nehogy a harc tovább folytatása által még sulyosabb feltételek mellett legyen kénytelen békét kötni.

London, márczius 15. Ritchia kereskedelmi miniszter tegnap az egyesült kereskedelmi kamarák lakomáján beszédet mondott, amelyben kiemelte, hogy a mostani háború azt bizonyítja, hogy ha az anyaország érdekeit megtámadják, az egész birodalom érdekeit támadják meg. Reméli, hogy a béke nemsokára helyreáll. Ennek azonban egészen más feltételek alapján kell történnie, a minőket Krüger elnök ajánlott. Anglia hajlandó békét kötni, de csakis a maga feltételei alapján. A kormány soha sem fog többé kísérletet tenni nagylelkűséggel vagy a két köztársaság függetlenségével. Anglia el van tökévelve arra, hogy a brit koronának e köztársaságok fölött való elvitathatatlan főhatóságát föntartja. A lakomán jelen volt De Bill dán követ.

London, márczius 15. A Reuter-ügynökségnek jelentik Kimberleyből tegnapi kelettel: Innen kiküldött csapatok megszáll-

ták Boshofot és ott temérdek fegyvert és lövészert ejtettek zsákmányul. Az angolok erős helyőrséget hagytak ott.

London, márczius 15. Azokra a külföldi híresztelésekre vonatkozólag, a melyek szerint Salisbury lord Krüger elnöknek bizonyos békefeltételeket szabott, azt jelenti a Reutertügynökség, hogy itt ezekről a békefeltételekről semmit sem tudnak.

Ladysmith, márczius 15. (Reuter.) Megbízható forrásból jelentik, hogy a burók a Sárkány-hegység és a Criggars-hegység egyesülésénél több erősen elsáncolt hadállást tartanak megszállva nehéz ágyukkal.

New-York, márczius 15. Az Evening Journal a következő táviratot kapta Krüger elnöktől márczius 13-iki kelettel: A burgherek csak akkor szünek meg harcolni, ha meghalnak. Hadaink visszatérnek az első védelmi vonalra, saját földjükre. A naptali hadjárat sokkal tovább vált hasznunkra, mintsem vártuk. Az angolok sohasem fognak eljutni Pretóriáig. A burgherek, Steyn elnök, Joubert és én, valamint a többiek mind egyetértünk. Viszály nincs közöttünk, Isten segítsen bennünket.

London, márczius 15. A Daily Cronicle-nak jelentik Bloemfonteinból, tegnapi előtti esti kelettel: French tábornok azzal fenyegette a várost, hogy ma bombáztatni fogja, ha meg nem adja magát. A városban ma reggel kitűzték a fehér zászlót. Egy küldöttség Robertshez ment, a ki 9 órakor élénk ovációk közben bevonult a városba, Roberts meglátogatta a középületeket és mindenütt lelkes néptömeget vette körül. Stein elnök és a harcoló burgherek nagyrésze észak felé menekült. A vasut nincs megrongálva.

Közvilágítás és házi kezelés.

A házi kezelés érdekében tegnap tartott értekezleten történt különböző felszólalások megerősítették azon nézetemet, hogy a mit a házi kezelés ellen az ötös bizottság mind az öt tagja felhozott — az minden tekintet-

— Engem vigyen el az ördög? . . . Nekem kívánsz ilyent? . . . Vigyen el téged, átkozott hárpiaja! . . . Ne, nesze! . . . Itt a bédred! . . . Mehetsz, a merre tetszik! . . . Ott az ut, ahol a kerékvágás!

A szakácsné jajveszékelve rohant le az utcára, hol mérgében földrevágta magát a porban s a szemenszedett átkok egész özönét zuditotta Tamás ur fejére.

Gózon Tamás meg folytonosan emelkedő méreggel dobta sarokba a bérfizetés kiegyenlítésére használt korbácsot.

— Átkozom a dolgát! . . . Még ilyent is látni! . . . Hát mi köze neki az én mennybeli jussomhoz? . . . Eredj, nem foglak meg! . . . Akad a korpára kutya! . . .

Ebben a pillanatban lépett be András, a Gózon-ház érdemekben megöszült cselédje, ki annak idején már térdén ringatta Tamás urat s ebből kifolyólag a többi cselédség előtt bizonyos tekintélynek örvendett.

— Egyetlen napszámot sem kaptam, nemzetes uram! — szólalt meg vontatott hangon.

— Nem kapott kend? Aztán miért? Attól félnek, hogy nem fizetem ki őket? . . . Itt a pénz, vigye kend nekik és fizesse ki előre!

— Nem fog az érni semmit, nemzetes uram! Ha a Dárius kincsét vinném is nekik, akkor sem jönnének.

— Hát megbolondult az adta parasztja, vagy olyan jómódba cseppent, hogy szüksége sincs pénzre?

— Én bizony nem tudom, mi ütött hozzájuk, de azt mondja mindenik, hogy olyan embernek a földjét, ki az ördögnek adta el a lelkét, nem munkálja háromszoros árért sem!

— Én adtam el magam az ördögnek? — tört ki a düh Tamás urból. — Ne beszéljen hát kend bolondokat!

— Hát hiszen én nem is mondom! . . . Nekem egyremegy. A falu népe híreszteli nagy uram felől, hogy eladta volna a mennybéli jussát a notárius urnak!

Hát bizony nem kapott Tamás ur egyetlen napszámot sem. Nem volt, ki kapálja a tengerit, mert a mennybéli juss eladásának híre bejárta az egész környéket s mindenki félt az ördög szövetségesétől.

Még a cselédség is, m helyt neszt vette a dolognak, egyenkint elszökösött. Utoljára csak a vén András maradt a háznál, ki huzamos időn át katona lévén, nem sokat hederített a szent dolgokra.

Gazdasszonyt meg épen nem tudott szerezni, pedig háromszoros árt ígéretett.

Lassanként tudatára jött Tamás ur annak, hogy mennybéli jussa eladása nem volt ám tréfa dolog. Hiszen már most is többbe került neki, mint a mennyiért eladta.

Mit tegyen? Hiszen ha ez az állapot továbbra is így tart, éhen kell elvesznie! . . . A szakácskodáshoz nem ért s a földjeit sem művelheti a két karjával.

— Adta notárius! Ez ugyan szépen kitett velem! — sóhajtott fel.

Pár napig még csak tűrte ez állapotot. Elszivelte, hogy a járókelők ujjal mutogattak reá, mint valami ujjakkori csodára. Végre aztán teljesen kijött a sodrából, mert még a vén tiszteletes is, kivel esténként tartlitzgatott, odahagyta a házat.

Düh rágta a kebelét s képéből kikelve rontott a jegyzőhöz;

— Hallod-e, öcsém? Miért tetted ezt velem? — förmedt rá.

— Mit, bátyám?

— Ejnye, milyen ártatlan képet vágsz, mintha nem tudnád, hogy miattad esett meg velem a baj.

— Most már még kevésbé értem, mit akar urambátyám.

— Ejh, ne fesszegessük a dolgot! Add vissza a mennybéli jussomat: azért jöttem. Vigye az ördög azt a kötelezvényt, tépd széjjel. Itt van az ötvenesed!

A jegyző mélységes csodálkozást színlelt.

— Ugyan ne tréfáljon, urambátyám!

— Tréfálám a manó! . . . Mióta eladtam neked, azóta nem ettem jóízűt, nem kapok napszámot, nem tudok aludni éjjel, mert még az ebek is azt vonítják az ablakom alatt, hogy odaadtam a lelkemet az ördögnek.

— No, bátyám! Most már csak belátja, hogy nem oly könnyű dolog az embernek lemondani a mennybéli jussáról. Én előre el voltam készülve az eredményre, azért bátorkodtam kidobni az ötven forintot, különben pedig meg lehet győződve bátyám, hogy egy fagarast sem adnék érte.

A kötvény előkerült és tűzbe dobatt Gózon Tamás nagy lelki öröme, kinek szívéből mintha mázsás kő esett volna le, mikor a veszedelmes papírt lángban állónak látta.

Sok időbe került azonban, míg a környék népe elhitte, hogy Gózon Tamás visszavásárolta eladott mennyei jussát. Csak hónapok mulva került oly elszánt lelkű nő, ki szakácsnői minőségben beszégetni merészkedett hozzá.

ben igaz és helyes. És csak sajnálni tudom, hogy ezen bizottság egyes tagjai utóbb elhagyták előbbi helyes álláspontjukat. Sajnálom, mert tényleg igazuk van, hogy sem a város és még kevésbé a magánfogyasztók érdekében nem áll a házi kezelés.

A közvilágítás kérdésének megoldásánál nem annak kell a kiindulási pontnak lenni, hogy a közvilágítást házilag kezeljük, hanem hogy egy városnak, mint a magánosoknak a legolcsóbb és a legjutányosabb világítást nyújtjuk. És ha ezt elérhetjük házi kezelés nélkül, — úgy nézetem szerint nagy hiba a várost egy jelszó kedvéért — az elérhető előnyökkel legkevésbé sem arányban álló, nagy kockázattal egybekötött és nagy tökebefektetést igénylő vállalatba belevinni.

A közvilágítás rendezése ügyében a 4867/1897. sz. t. végzéssel kiküldött bizottság 1897. április 29 én és illetve 1897. július hó 10 én beadott jelentésében előzetes hosszabb tanulmányozás után, — és beszerzett adatok alapján részletesen kimutatta, hogy a gázműnek megváltására, rendezésére és bővítésére **legalább 430 000 forint, azaz 860.000 korona szükséges.**

Ezen adatok eddig megegyezve nem lettek és így azok helyességében nem kétkedhetem.

Epen azért sajtáságonak tartom, hogy a házi kezelés vezető emberei fenti adatokkal szemben — hogy minél több hivat szerezzenek a házi kezelésnek, — azt hangoztatják, hogy a gázműnek a megnövekedett fogyasztásnak megfelelő üzembe tartásához — a megváltási áron felül 25000 frt is elég lesz.

Szerény nézetem szerint a 125.000 frt megváltási összeg sem tekinthető oly igen rendkívül előnyös árának — a minőnek azt sokan feltűntetik. Hiszen az Augsburgi társaság ezelőtt 35 évvel mindössze 31.000 forintért vásárolta meg a az egész világítási művet Reidinger utól. Azóta pedig tudtommal nem gyarapodott, hanem amint a szakértői vizsgálat megállapította, 35 évi használat után egyes lényeges részei igen rossz karba jutottak.

Átvenni egy bizonytalan értékű objektívumot 125.000 forintért, — megvásárolni még bizonytalanabb értékű anyagkészletet 30—35.000 frtért, beleépíteni egy ilyen vállalatba vagy még 300.000 forintot, — azt én nem tarthatom városunkra előnyösnek, — akkor, — mikor a mai technika rohamos fejlődése mellett az sincs kizárva, hogy néhány év múlva mindenki otthon állíthatja elő majd magának a legszebb és legolcsóbb világítási anyagot.

A mai nehéz gazdasági viszonyok között az sem lehet közömbös, hogy az esetben, ha a város ezen célokra pénz készletét a debreczeni pénztáratokból kiszedi újra és jobban megdrágul a pénz és pang a kereskedelem, megakad a gazdálkodás.

És mind ezen óriási kockázattal és hátránnyal szemben a házi kezelők csupán azon egyetlen érveléssel argumentálnak, hogy a város nagy hasznát is húzhat ezen vállalatból és ezzel csökkenthetik, sőt talán egészen meg is szüntethetik az annyira gyűlölt pótdót.

Előismerem, hogy ez igen erős és nyomatékos érv a mai viszonyok között. És bár tisztelem mindenkinek a meggyőződését, — a jelen esetben még sem tudom nagyra becsülni azoknak a nézetét, a kik a fenti indokból kardoskodnak a házi kezelés mellett.

És nem különösen épen ma — márcz. 15-én 52 ik évfordulóján, — mikor kint a forumon magasztos szavakban emlékeznek meg a 12-ik pontról, melynek egyik sarkalatos tétele a „közös és egyenlő teherviselés!”

Mert az bizony nem szorul magyarázatra, hogy a házi kezelés hívei csak úgy válthatják majd be ígéretüket, — csak úgy csökkenthetik majd a pótdót, ha azt a gasabb gázárak czimén a gázfogyasztók nyakába varrják. És ez nem lenne közös és egyenlő teherviselés. — Én tiltakozhatom az ilyen ellen, — mert én nem vagyok gázfogyasztó.

Hiszen a tegnapi értekezleten sem ment

könnyen a maximum megállapítása. És az is 1, illetve 1 1/2 krral több, mint az ajánlatokban meghatározott maximum.

És míg ezek fokozatos leszállításra kötelezik magukat, — addig a házi kezelők erről mit sem tudnak.

De a tegnapi értekezleten nemcsak olyan házi kezelők voltak, akik elvből azok, hanem akik taktikából lettek azzá. Vagyis azok, akik eddig a magyar forgalminak — kétségtelenül a legolcsóbb — ajánlatát pártolták, de akik a régi szerződés jelenlegi magyarázataira való tekintettel lemondtak a siker reményéről, és hogy meghiusithassák a konkurrens vállalatnak célját, inkább az általunk sem helyeselt házi kezelést pártolják — a jövő reményében.

Ezen körülmény figyelembe vételét azért tartom fontosnak, nehogy valakit a házi kezelők újabb megnövekedett száma azon téves nézetre indítsanak, hogy mégis jónak kell annak lenni, ha azt annyian pártolják!

De nehogy valaki azt higgye, hogy én mindezekből azon következtetést fogom levonni, hogy hát fogadjuk el, ugya mint az van, — és amint az eddigi bizottságok többsége ajánlja — a Tröstnek ajánlatát. Ezt nem teszem, mert ezen nézetem kellően megindokolni nem tudnám, miután mint fentebb is említém, az elvitázhatatlan, hogy a magyar forgalmi ajánlata olcsóbb a Tröstnél — és azon felül a magyar forgalmi ellen felhozott kifogásokat alaposoknak nem tarthatom. Csak hogy a most uralkodó — bárha általam nem helyeselt felfogás szerint nem hátrózkodhatunk szabadon.

És bizony akaratlanul is az a gondolat támad bennem, hogy a Tröst is olcsóbb lenne, ha nem biznék a régi szerződés 30. és 31-ik szakaszaira alapíthatni vélt jogokba és ha ezekre támaszkodva, nem akarna rajtunk többet nyerni.

Es ez a körülmény legkevésbé sem hangol a Tröst mellé. Hibának és hátránynak tartom, hogy a városnak nincs meg a teljesen szabad rendelkezési joga. És hogy azt a lehetőségig biztosítsam — azért adtam be a januári közgyűlésre ismeretes indítványomat. És talán nincs egészen kizárva, hogy a közgyűlésnek erre hozott határozata is volt némi befolyással arra, hogy a Tröst is engedett az árakból. Szerintem azonban még nem eleget.

A magyar forgalmu pártolóinak frontváltása is igazolja, hogy igen erős és hathatós argumentumul használják Tröstök a per kimenetelével való fenyegetést.

Ez eredményezte, hogy most csak két nézet viaskodik egymással. Egyik a bizottságok többségének ajánlatát akarja elfogadtatni, — a másik a házi kezelésbe akar belemenni.

Én egyiket sem tartom a városra és a magánfogyasztókra előnyösnek, bár nem hallgathatom el, hogy a házi kezelésnél a Tröstnek mostani ajánlatát is jobbnak tartom, — de mert a magyar forgalmi olcsóbb és így a Tröst mostani ajánlata elfogadásának az lenne a látszata, hogy azt Debreczen városa „muszáj”-ból fogadta el, — én a következő indítványt fogom a közgyűlés elé terjeszteni.

Mondja ki a közgyűlés:

1. hogy a Rt. villamos és közlekedési vállalatok számára és a Ganz és Társa czég együttes ajánlatát csak a lentebb felsorolt feltételek mellett fogadja el és köti meg velök a szerződést,

a) köteles a Tröst a „magyar forgalmi” olcsóbb árait és a városra és magánfogyasztókra kedvezőbb összes feltételeit elfogadni,

b) az előviteli jog az összes részvények 50%-ára biztosítottassék,

c) minden körülmények között az alaki tandó részvénytársaság igazgatóságának és felügyelő bizottságának fele a közgyűlés tagjaiból választandó,

d) az igazgatóság és felügyelő-bizottság tagjai jutalékra csak azon években tarthatnak igényt, midőn az osztalék a 6%-ot meghaladja és csak ezen osztalék sérelme nélkül,

e) a részvénytőke nagysága a közgyűlés megbizottainak közbenjöttével állapítandó meg

f) az összes munkálatok csakis nyilvános pályázat útján teljesíthetők.

2. Ha a Tröst ezen feltételek — és a szerződési tervezetnek a közgyűlés által végleg megállapított egyes pontozatai mellett — a szerződést legkésőbb 20 nap alatt meg nem kötné, az esetben

a) Utasítja a közgyűlés a tisztii ügyész, indítson haladéktalanul keresetet az augsburgi ipartársulat ellen, annak bírói megállapítására, hogy ha a város gáz társulatot a szerződés 30. §-nak megfelelően átvételi szándékáról értesíti, — az 1900 december 31-én lejárt szerződés teljesen hatályát veszti és többé nincs joga az augsburgi ipartársulatnak az ellen tiltakozni, hogy Debreczen városa 1901 január 1-től házilag vagy bármily más módon kezelteti a világítási munkát, — különösen tekintettel arra, hogy az augsburgi gázgyár 1896 január 19-én kelt válaszában a régi szerződés teljes megszüntetésébe felfőtlenül beleegyezett.

b) a város a gázművet a szerződés 30. §-nak megfelelően átveszi, — erről a gáz társulatot haladéktalanul értesíti — és a megindított pernek a városra nézve kedvező eldőlteig ideiglenesen házilag kezeli.

c) a pernek kedvező eldőlte után, minden további pályázat mellőzésével, a Tröstnek megajánlott feltételek mellett megköti a szerződést a magyar forgalmmal — ha ez legutóbbi beadványát szabályszerű formába öltözteti.

d) utasítja a tanácsot, hogy a szerződés 31. §-nak megfelelően — a Tröst lemondása után haladéktalanul vizsgálja meg a gázművet — és az esetleges hiányokat és javításokat a legsürgősebben pótolassa és eszközöltesse a gázgyár által.

Fejér Ferencz dr.,
v. biz. tag.

*

Nem értünk ugyan az indítvány tartalmával mindenekben egyet, de közöltük az e cikket, hogy tért engedjünk az ellenkező véleményűeknek is.

Fentartjuk eddigi álláspontunkat s a Fejér ur indítványának csak 1), b), c), d), e), f) pontjait tartjuk elfogadhatóknak s a 2. alattiakat mint teljesen feleslegeseket, mellőzendőnek véljük.

Az 1. a. pont alatti kikötés is felesleges, mert ma már Tröst és Ganz ajánlata pontosan megállapítva van s kedvezőbb összességében, mint a forgalmi.

Ily kikötések csak zavart idézhetnek elő, már pedig a zavarosban könnyebb hálszni s ezt a forgalmi jól érti.

Ha a megjelölt öt pont feltétlenül kötetik, magától értetik, hogy a szerződés csak ezekkel együtt szerkeszthető meg. Különben abban, hogy a házi kezelés sem megfelelő; Fejér urral teljesen egyetértünk.

Szerkesztő.

Márczius 15. Debreczenben.

Debreczen szab. kir. város közönsége régi hagyományaihoz híven, méltó módon ünnepelte meg márczius 15-ét, a szabadság, egyenlőség s testvériség kivívásának 52-ik évfordulóját.

Délelőtt az iskolákban, délután pedig a város közönségének részvételével a Petőfi szobránál, a kollégium udvarán s a városház előtti térségen óriási közönség jelenlétében.

Az ünnepélyek lefolyásáról tudósítónk a következőkben számol be:

Délelőtti ünnepségek.

Ünnepi Istentisztelet.

Reggel 8 órakor a róm. kath. templomban ünnepi istentisztelet volt, melyen megjelent a róm. kath. iskolák összes leány- és főnövédek.

Az ünnepi istentiszteletet dr. Wolfka Nándor vál. püspök végezte teljes segédlettel.

A főiskolai tanárikar és az ifjúság ünnepélye.

A főiskolai tanári karnak és az ifjúságnak közös ünnepe d. e. 9 órakor ment végbe az oratoriumban. Az ünnepélyen megjelent az akadémia s gymnasium tanári kara teljes számban s ott volt Kiss Aron püspök is.

Az ünnepély imával kezdődött, miután Peczkó Ernő dr. gimnáziumi tanár tartott az ünnepélyhez megfelelő szép s magasztos alkalmi beszédet.

Majd Takács Endre joghallgató szavalta el nagy hatással Abrányi Emil alkalmi ódáját. Végezetül a kántus éneke fejezte be a hazafias ünnepélyt.

Az ev. ref. felsőbb leányiskolában.

Az ev. ref. felsőbb leányiskolában a márczius 15-iki emlékűnnep az építkezés miatt alkalmas helyiség hiányában zárt körben folyt le főtisztelendő s méltóságos Kiss Aron püspök, nagytiszt. Kiss Albert igazgatótanács elnök, a legközelebből érdekelt szülők s néhány főiskolai tanár jelenlétében, a műsor a következő volt:

- Istenitisztelet. 1. 37. dics. 1. verse.
- Alkalmi imádság. 3. 220. dics. 7. verse.
- II. Hazafias ünnep. 1. „Hymnus” Erkelről. Énekelte az énekkar 2. „Két ország ölekezése”. Petőfőről. Szavalta: Abraham Alice, V. oszt. növendék. 3. Alkalmi felolvasás, tartotta Zalay Emma. 4. „Honfi imája”. Bánk-bánból, Erkelről. Énekelte az énekkar. 5. „Apotheosis”. Jókaitól. Szavalta Karácson Otília. 6. VXL Magyar Rapsodia a „Hymnus” és „Szózat” fölött. Liszt Ferencztől. Zongorán előadta Bugyi Irma, tanítónőképezdei III. oszt. növ. 7. Szabadság-induló. Énekelte az énekkar.

A róm. kath. gymnasiumban.

A róm. kath. gymnasiumban a márcz. 15-iki ünnepély a következő sorrendben folyt le:

- Erkel. Hymnus. énekelte az ifjúság ének-kara. 2. Emlékezés 1848. márczius 15-re a gimnázium igazgatójától. 3. Abrányi Emil. Márczius 15. Szavalta: Miskolczy Sándor, IV. oszt. tanuló. 4. Hubay Nemzeti dal. Énekelte az ifjúság ének-kara. 5. 1848. márcz. 15. Irta és szavalta: Majoros József, V. oszt. tanuló. 6. Tóth Kálmán. Kik voltak a honvédek? Szavalta: Lám Sándor, IV. oszt. t. 7. Egressy. Szózat. Énekelte az ifjúság ének-kara.

A Svetits intézetben.

A Svetits intézet növendékei is megünnepelték márczius 15-ikét. Az ünnepély sorrendje a következő volt:

- Erkel: „Hymnus”, énekeltek a tanítónőképző-intézet növendékei. 2. Alkalmi beszéd. Felolvasa: Kelemen Mariska III. ik. évf. tanítónő-képző int. növendék. 3. Langer: „Talpra magyar”. Énekelte az intézet közös ének-kara. 4. Petőfi: „Márczius 15.” Szavalta Berger Erzs, II. felső oszt. növ. 5. a) Bergman: „Hazám, hazám” és b) Szentirmay: „Fehér galamb”, énekelte a felsőbb l. énekkar. 6. Jozgits János: „A hazához”, szavalta: Tabajdi Lenke, I. évf. tk. n. 7. Ruschek Antal: „Mi a haza?” Előadta: Szombathy Margit, II. évf. tk. n. 8. Schumann: „Élj őseink hazája!” Énekelte a tanítónőképző-intézet ének-kara. 9. Miskolczy Kovács Gyula: „Árpád siri álma”, rhapsodia, szavalta Bosznay Ilona, II. évf. tan. képző int. növendék. 10. Egressy: „Szózat”, énekelte az intézet közös ének-kara.

A főreáliskola ünnepélye.

A debreczeni állami főreáliskola ifjúsági önképzőkör d. e. 11 órakor diszes közönség jelenlétében ünnepelte márczius 15-ikét. Az ifjúsági zenekar nyitánya után Kardos Albert tanár mondott magasröptű megnyitó beszédet. Az ünnepi beszédet Lukács József VIII. o. t., az önképzőkör elnöke mondotta, beszéde általános tetszést aratott. Sok tapsot kapott Schwarz József VIII. o. t., ki nemes érzéssel és művészi technikával diszkrét kvartett

kisérlet mellett adta elő Hubaynak gyönyörű Magyar ábrándját. Majd Dimák Géza VII. o. t. szavalta hévvel Petőfi „Talpra magyar”-ját s a gondosan betanított énekkar népdalokat énekelte. A közönség tetszését érdemelte ki Riesz Imre VIII. o. t., ki márczius eszméiről értekezett s Grünhut Henrik VII. o. t., ki kellemes basszus hangján magánéneket adott elő. Ezután következett a műsor egyik legsikerültebb száma, Bisothka János VII. o. t. szavalata, ki Abrányi Emil alkalmi ódáját szavalta, nemes páthosszal, lendülettel. Az ifjúsági énekkar által előadott Hymnus s a zenekar indulója rekesztette be a minden ízében sikerült hazafias ünnepet, melynek rendezése Zimmerman Gyulának, az ének és zenekar fáradhatatlan vezetőjének s az önképzőkör vezetőségének érdeme.

Délutáni ünnepségek.

A kollégiumi ifjúság ünnepe.

Több ezer főből álló néptömeg lepte el tegnap mindjárt a kora délutáni órákban a kollégium óriás udvarát, emeleti folyosóit és zsufolásig megtöltötte a lépcsőházat, hol a Petőfi szobornál folyt le az ünnepélynek első része. A Petőfi-dalkör a „Tied vagyok, tied hazám” elnevelésével nyitotta meg az ünnepélyt, aztán Szabó Miklós hittanhallgató szavalta el nagy hatással a „Nemzeti dalt”, utána Kun Béla joghallgató lépett az emelvényre s tartotta meg gyakori éljenzéstől kísérve alkalmi beszédét, melyet minden dicséret helyett itt közlünk:

„Ünnepelő közönség!

Sohasem lehet elvitatni, hogy 1848 márczius 15-ike az ifjúság napja volt. Sohasem lehet elvitatni, hogy ez ifjúságnak a tettereje, nemzeti történelmünket megváltoztató csodahatalma, vér nélkül vívott fenséges csatája, a maga nemében eddig páratlanul álló hősi győzelmé annak a vezérnek buzdításából nyert ihletet és tápot, kinek előttünk álló szoboralakja mig egyszerű e komor tudományesarnokot a szabad szó, szabad gondolkodás, szabad eszmék templomául átvátja, másrészt az évről-évre ujuló nemzedékek előtt úgy áll itt, mint az örök ifjúságnak testet öltött eszménye, s ám a harci kardok most hüvelyben vannak, a szellemi csatákra készülő tanuló-sereghez esküre hívólag zendíti folyton a régi, de mindig új jellegét: Talpra magyar!

A márcziusi ifjúság is, sőt az egész márczius 15-ike a Talpra magyar által lett azzá, a mi. Sohasem lehet hát elvitatni, hogy márczius 15-ike a Petőfi napja volt.

Övé volt már hetekkel, hónapokkal előbb! Övé volt mint élő reménység. Övé volt mint az idők eljövendő teljessége, melynek rohamos közeledtét látnoki lélekkel megérezte. Övé volt, mint egy oly küzdő, melynek csatakiáltásait előre hallotta. Övé volt, mint egy oly áldó vihar, melynek tisztító villámjai már ott cikáztak az ő óriási látóhatárán belül s mámorában szinte érezte a majdan frissülő, szabad levegő első legyintését. Övé volt márczius 15-ike, mint egy ledöntött századok romjain varázs gyorsasággal építendő új haza terve! Övé volt, mint az Egyenlőség, Testvériség, Szabadság várva várt diadal ünnepe. Övé volt, mint a megváltott boldog Magyarország hajnal-álma!

Hogy mikor, a naptár szerint melyik napon valósul mindez, nem tudta, de hogy hamarabb, mint mások gondolni is bírnák, esküdni mert reá.

Ő csak azt tudta, hogy jönni kell egy oly napnak, melyhez hasonló évszázadok is ritkán mutatnak s melynek fogalmában megadva van mindaz, mi addig elérhetetlen volt!

E nap, melyet annyiszor megjósolt, éppen márczius 15-ikével következett be. Ha Petőfi nincs, e nap ugyis eljött volna, megteremtette volna az európaszerte folyó forrongásnak egyetlen hozzánk átsapó hulláma, de bizonyára csak később, esetleg hetek múlva, s ki tudja, vajjon nem késő-e? Nem akkor-e, mikorra már a zsarnok uralom sötét alakjai észhez kapnak, nem-e romokká lővöldözött városrészek, nem-e vérontás, emberhalál, özvegyek, árvák, elhagyottak, hajléktalanok jajgatása árán, ha nem lett volna Petőfi, ki a kínáló alkalmat sas szemével és lángelkével idejében észreveszi s míg a többiek a nagy nap előestéjén tervelgetnek, szorongva várják a külföldi híreket, haboznak, töprengenek és halogatnak, ő átlátja, hogy egy percz sinez veszíteni való, hogy itt a döntő pillanat, melynek felhasználásától vagy elszalasztásától egy nemzet sorsa, dicsősége avagy szegénye függ... e gondolatra tüzebben ke-

ring ereiben a vér, kigyulnak arcjai, buzdító, bátorító, parancsoló szózat kél az ajkán, s míg társai ráfigyelnek és fokozódó lelkesedéssel hallgatják, átönti beléjük saját érzelmeinek óceánját, s ajkára adja mindnyájuknak a jel-szót; tettere föl!

Beszéde alatt a füstös, poros kávéház a magyar szabadság bölcsőjévé válik s hogy bölcsődal is legyen, határtalan hevületben megírja és elszavalja: A magyarok Istenére esküszünk, esküszünk, hogy rabok tovább nem leszünk!

Hatalmas, idegrázó, mondhatni vakmerő esküszózat volt ez. Az első pillanatban megdöbbenett, mint valami hirtelen jött vészkiáltás, melyet senki sem várt, aztán önkéntelenül átült a többi ifjak, majd százak s ezrek ajkára, mint egy mindent átrázó dörgedelem, egyszerre ölt és elevenített, korbács volt a kétkedőnek, védőpánczél annak, ki csatlakozott, benne volt a nagy tudat, hogy mindenünk koczkán van, de benne nyilatkozott a vég-elzántság is, hogy életre-halálra! s benne volt lerakva a te első alapkőved, neked, ma már felépült, virágzó, szabad Magyarország!

Láttatok már lánczokat önként lehullani? Láttatok már felbérelt zsoldos sereget, mely ha azt támadják, mi őrizetere volt bizva, kardrantás nélkül félreálls diadalmaskodni engedni azt a tábornak, melynek más fegyvere nem volt, csak az élőszo, csak a lelkesedés?

Láttatok már olyan fényt, olyan ragyogást, mely mint valami esodatünnemény káprázatban tartja nemcsak azokat kik benne biznak, hanem magát az ellenséget is tétlenségre büvöli?

E esodatünneményt Petőfi s az őt követő ifjúság hozta fel a magyar nemzet beborult egére, a nevet pedig megadta hozzá az időszámítás ily módon: 1848. márczius 15-ike.

Mondhatja-e hát valaki, hogy e nap nem a Petőfi napja? Övé volt álmaiban, Övé a valóságban, Övé az emlékezetben!

Övé a multban, Övé ma, Övé mindenkorra!

E napot mindaddig emlegetni fogják, mig az ő halhatatlansága tart.

Az pedig örök, mindaddig, mig a világ áll. Mert az ő emléke nem csupán nemzeti kincs, hanem az egész föld kerékségével közös vagyonthalmaz, melyből beláthatatlan századok és számlalhatatlan embermilliók fognak gazdagodni. Jobban áll ez, mint valaha!

A mult esztendő nyara bizonyoságot adott, hogy a segesvári csatamező szűk volt ahhoz, hogy sirt adjon neki, — a szellemóriásnak. Az egész magyar nemzet, társadalmi s politikai különbség nélkül, — a művelt külföld osztatlan figyelme mellett zarándokolt oda, s kalapját levéve esküdött hűséget Hozzá ott, hol elünt, de meg nem halt.

Megdicsőült, mint a szabadság apostola!

Lanttal kezdte, karddal végezte.

Ma lantjának szentelünk ünnepet. Ma a mi ajkainkon is a Nemzeti dal zendül: Ma úgy hirdetjük, hogy ha szükség lesz rá, mi sem maradunk némák, mi sem verünk lakatot érzelmeinkre, meggyőződésünkre s nekünk is élet-olvünk a nyílt szív, nyílt szó, nyílt igazság!

Am higyjük el, hogy így van.

De vajjon, ha mindez még kevés volna, ha nem volna elég ajkunkon az ő dala, hanem a kardját is kezünkbe kellene vennünk, tudna-e belőlünk is olyan honvéd válni, mint a milyen ő volt? Tudnánk-e követni a csaták mezejére, tudnánk-e leszámolni az élettel, mint hitvány kicsiséggel, ha felzúgna a riadó: veszélyben a haza! — tudnánk-e mi is névtelen hősekkel egy sorban, nyomatlan kiölni, hogy még a sirunkat se tudják, könyeikkel meg ne áztathassák virággal be ne borithassák árva hagyott szerteink, tudnánk-e élni csak azért, hogy meghaljunk a szabadságért, a nemzeti becsületért, jövő nemzedékek boldogságáért s a későbbi hazáért!

Ha mind erre azt merjük mondani: igen! akkor nem hiába vagyunk e szobor előtt, akkor már igazán hivek lettünk Petőfihez, felemelkedtünk az ő birodalmába, melynek két nagy határállomása van: Márczius 15-ike és Segesvár, szívet vettünk az ő szívéből, lelket az ő lelkéből s megértettük az ő tökéletes hitvallását, — hogy eszménykép csak egy van: a Haza!

A kiváltképen alkalmi szép beszéd után Szűcs László hittanhallgató szavalt lendületesen Váradt Antaltól egy Petőfiről szóló költeményt, majd a magy. államvasutak gépjavitó műhelyének alkalmazottai nevében Pogány Ármán gépészmérnök és Csomor Gyula géplakatos helyeztek gyönyörű babér koszorút a szobor talapzatára s végezetül a Petőfi-dalkör énekelte el a Talpra magyart.

A lépcsőháztól a kollégium udvarára vonult a közönség, hol a főiskolai Énekkar rázendítette a Hymnuszt, Takács Endre jog-

hallgató gyújtó hatással szavalta Ábrányi Emil alkalmi ódáját, Boross Lajos joghallgató pedig az egész udvart betöltő hangon mondotta el a nagy napot lelkesen méltató szónoki fordulatokban gazdag ünnepi beszédét s a Főiskolai Énekkar által előadott Bergmann: „Ébresztője“ után hosszú, tömött sorokban a tűzoltó zenekar hazafias, zeneszámai mellett a *Városháza előtti tere*re hullámozott a széles piac-utcát csaknem egészen betöltő néparadát, hol a nemzeti-színű kerettel bevont s nemzeti-színű zászlókkal feldíszített emelvény előtt a *Munkás Dalegylet* Hubert Szabadság dalát énekelte. Bartha István a debreczeni színház tagja a Nemzeti dalt szavalta messzedörgő hangon, hatalmasan, majd Sipos Béla joghallgató kötötte le az óriás hallgatóság figyelmét egy minden ízében kidolgozott szónoki tűzzel előadott beszéddel, mely után a *Munkás dalegylet* a Szózatot zárta be a kollégiumi ifjúságnak igazán díszes és becsületesre való, kifogástalanul rendezett ünnepélyt, melyen társadalmunk sok kitűnőségén kívül a városi tanács képviselőiben részt vettek: Komlóssy Arthur főjegyző vezetése mellett Vecsey Imre, Király Gyula, Hajdu Gyula, Roacsik Lajos, Bészler Károly tanácsnokok, Szabó József főszámvevő, Szabó Kálmán aljegyző és Illéssy Gyula tb. aljegyző. Mindenütt ott volt tépett zászlójával az *őreg honvédek* kis csapata is, továbbá több testület, társulat és egyesület.

Ünnepély az ev. ref. tanítóképzőben.

A debreczeni ev. ref. tanítóképző intézet ifjúsági önképző köre, az ének és zenekar közreműködésével, délután 5 órakor rendezte ünnepélyét, mely a következő sorrendben folyt le: Hymnus. Férfikarra, Erkel F. től. Énekelte az ifjúsági énekkar, Alföldi Béla vezetése mellett. 2. Megnyitó beszéd. Tartotta nagytiszteletű Somogyi Pál, önképzőköri felügyelő tanár. 3. Márczius 15. Somogyi J. től. Énekelte: az „Ifjúsági Énekkar“, Alföldi B. vezetése mellett. 4. Nemzeti dal. Petőfi S. től. Szavalta Kulesár Ferencz 4. tk. 5. Hunyadi induló. Előadta: az „Ifjúsági Zenekar“. Herczegh Kálmán 4. tk. vezetése mellett. — 6. Emlékbeszéd. Irta és felolvasta: Butti Vince 4. tk. önképzőköri elnök. 7. Nemzeti dal. Férfikarra, Alföldi B. től. Énekelte az „Ifjúsági Énekkar“. Alföldi B. vezetése mellett. 8. Márczius 15. Jakab Ó. től. Szavalta: Mocsár László 3. tk. 9. Rákóczi induló. Előadta: az „Ifjúsági Zenekar“, Herczegh K. vezetése mellett.

A kereskedő ifjak ünnepélye.

A debreczeni kereskedő ifjak önképző egyesülete, a kereskedelmi akadémia dísztermében rendezett látogatott márczius 15-iki ünnepélyt.

Magyar testvérek zenekarának ünnepi nyitánya után Schön Sándor egyesületi tag Petőfi Sándor *Szajhósok* című költeményét szavalta nagy hatással. Benedek János dr. a *demokráciáról* olvasott fel magas tartalmu beszédet, mely után F. Lányi Irma Kozma Andor „Szabadság“ cz. költeményét szavalta el osztatlan tetszés mellett.

A Petőfi-dalkör ünnepélye.

A Petőfi-dalkör márczius 15-ének 52 ik évfordulója alkalmából dal, szavaltat és zeneestélylyel egybekötött ünnepélyt rendezett a „Bika“-szálloda dísztermében.

Az estély úgy erkölcsileg, mint anyagiilag fényesen sikerült. A díszterem nagy közönséggel telt meg s a műsor minden egyes száma érdekes s vonzó volt, úgy, hogy a legkényesebb igényeket is kielégíthette.

Magyar testvérek zenekarának pompásan eljátszott nyitányával kezdődött az estély.

Majd a folyton fejlődő fiatal dalos-egylet: a „Petőfi“ dalkör Frenzl Rudolf karnagy vezetése mellett Huber Honfi dalát adta elő. Szünni nem akaró tapsvihar jutalmazta a szabatos, egyöntetű éneket.

A debreczeni szintársulat kedvelt művésznője, Fáy Flóra lépett ezután az emelvényre s Ábrányi Emil alkalmi költeményének remekül sikerült elszavalásával gyönyör-

ködtette a közönséget, mely frenetikus tapsal jutalmazta a sikerült szavaltat. A dalkör Fáy Flórának szép virágcsokrot készített.

A virágmű egy nagy kettős F. F. betűt ábrázol. A virág betűről nemzeti színű széles selyem szalag ömlött alá, melynek ágain a következő felírás olvasható: „A Petőfi dalkör“ — Fáy Flórának 1900. márczius 15.

A Petőfi-dalkör Szentirmaytól népdal-egyveleget adott elő, mely után Kőrössy Kálmán dr. Petőfiről olvasott fel. Petőfi debreczeni tartózkodásáról mondott el érdekes részleteket. Felolvasása mindvégig lekötötte a hallgatóság figyelmét.

A műsort a Petőfi dalkör éneke fejezte be.

A műsor befejezése után vacsora, majd táncz volt, mely a reggeli órákig eltartott.

A máv. műhelyi munkások ünnepe.

A máv. műhelyi munkások szépen ünnepelték meg márczius 15-én a Margit-fürdő dísztermében, melyen a műhely tisztikara is teljes számmal jelent meg. Társas vacsora után az „Egyetértés dalkör“ hazafias dalokat adott elő, közben pedig a szabadsajtó kivívását és Táncsics Mihály kiszabadítását élőképben adták elő. A válogatott műsor befejezése után a társaság csoportonként felosztva megjelentek a Petőfi-dalkör estélyén és az őreg honvédek balján.

A honvédek bálja

Az 1848–49-iki ősz bajnokok sikerült bált rendeztek a márczius 15-iki ünnepélyek befejezéséül. A bál sikerét nagy mértékben előmozdította a Városi Dalárda néhány énekszámja. A nemzeti viseletben megjelent tánczosnők szép képet mutattak, a mint suhogó ruhában, bokorugró szoknyában járták a magyar eszardást.

*

A különböző felekezethez tartozó elemi iskolák növendékei is különböző énekszámok és szavaltatokból álló műsorral ünnepelték meg a márczius 15-ét. A tanítók minden iskolában a nap nagy jelentőségéről szóló buzdító beszédet intéztek a növendékekhez.

HIREK.

— **Személyi hir.** Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter tegnap este 7 órakor Debreczenen keresztül Szatmárra utazott, hogy az ottani ev. ref. főgymnasiunot, a mely főntartó testületének díszelnöke és az ipar telepeket megtekintse.

— **Gr. Apponyi béke-akozója.** Gróf Apponyi Albert tegnap visszatért Eberhardból Budapestre és megjelent a képviselőházban, a hol minden oldalról rokonszenvesen üdvözölték. Apponyi azért jött, hogy a béke eszméjének szolgáljon. Egy eszmét akar megvalósítani, melyet már a haagai békekonferencián vetett fel. Egy *nemzetközi zsrnalisztikai egyesülést óhaj megteremtteni*, mely a béke eszméjének szolgáljon. Gróf Apponyi néhány publicistát hívott meg egy előértekezletre, a kikkel megbeszéli az eszmét és be fogja mutatni az általa elkészített alapszabály-tervezetet. A legközelebbi napokban azonban az összes politikai lapok szerkesztőseit egy nagy értekezletre fogja meghívni, a melynek az lesz a célja, hogy megállapítsa az új egyesület föltételeit. Egyidejűleg a külföldön és pedig az összes államokban, melyek a haagai békekonferencián részt vettek, hasonló akció fog megindulni. Apponyinak az a terve, hogy évente a nemzetközi békekongresszussal egyidejűleg nemzetközi zsrnaliszta-kongresszusok is tartassanak, a melyek szintén a béke-eszmét támogatassák.

— **Szőlővesszők gyors szállítása.** A szőlővesszők és szőlőoltványok szállítása a közeledő tavasszal előreláthatólag nagy arányokat fog ölteni. Tekintettel erre, de figyelembe véve azt is, hogy a szőlővesszők a tavaszi száraz, szeles időben a leggondosabb csomagolás mellett is a kiszáradás veszélyének vannak kitéve, a kereskedelem

ügyi miniszter valamennyi önállóan kezelt gőzmozdonyu vasut igazgatóságához rendeletet intézett, a melyben meghagyja, hogy a szőlővesszők- és szőlőoltvány-küldeményeket, mihelyt azokat a feladók az állomásra beszállítják, azonnal soron kívül, sőt amennyire lehet, az árak felvételére megszabott időn túl is fogadják, illetve vegyék át az állomási közegek s azokat a fennálló kedvezményes viteldijak alkalmazása mellett, mint gyorszállítványokat a legrövidebb időn belül továbbítsák.

— **Romeo a meszesgödörben.** Melyik utcában történt . . . ? Diszcrezióból elhallgatjuk. De az eset tanulságos voltáért is érdemes a följegyzésre. Ő nagysága legbelsőbb szobájában történt úgy 11 óra tájban. A sötétben intim sntogás. Egyszer fölszisszen a nő:

— Jaj a férjem.

— Rejtsen el, — dadogá a lovag.

Következett a szindarabokból és regényekből ismeretes kinos jelenet, mikor a szerelmesek pásztor-óráját megzavarja a közeledő férjuram lépteinek zaja.

A lovag az utolsó perczben fölszakítja az ablakot és — ugrik. Mire lepottyan, a férjbent van a szobában és az asszony rohan a keblére.

A lovag pedig, aki kiugrott az ablakon, a sötétséges éjszakába, im a szép asszony karjaiból egy meszes gödör asatagába hullott. Majdnem vällig ért a méz. Szerencsére az ottott mérges anyag kihült a hideg éjszakában, mégis félt volt, hogy elvész benne. Segítségért nem kialthatott, hanem a saját erejéből kellett menekülnie. És egy órai küzdelem után kívánszorgott a gödör partjára, de ekkor mar csupa merő méz volt a válltól a sarkig . . .

Reggel a kőművesek észreverték, hogy valaki az éjszaka alkalmasint megfürödhetett a mézben . . . A nóta is azt mondja:

„Megerdemli az a leány,

Kiért sáros a csizmám.”

Ha a leány megérdemli, hogy a lovag besározza miatta a csizmáját, akkor egy szép asszonyért csak el lehet tűrni egy kis meszes fürdőt.

— **Mulatság Ujfehértón.** Az ujfehértói izr. nőegylet f. évi márczius hó 18-án a casinó helyiségeiben batyubált rendez. Kezdeté este 8 órakor. Család-jegy 5 korona. Személy-jegy 3 kor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak.

— **Gyilkosság.** Utóbbi időben Csurán és környékén — mint nekünk írják — gyakran fordultak elő lopási esetek, a nélkül, hogy a tetteseknek sikerült volna nyomára akadni. A tolvajok alig várták, hogy besötétedjen, azonnal munkához láttak s ha egyik helyen megzavarták őket, máshol próbáltak szerencsét. A lakosság e miatt aztán az est beálltával bezárkózott. E hó 9-én este Jakab István csurai lakos házat tisztelték meg látogatásukkal a tolvajok s a bezárt kamraajtót kezdték feszegetni. A zajra, a mit az ajtó feltörése okozott, a gazda figyelmes lett s puskát véve a kezébe, kiment az udvarra. De alig hogy kitért a tornácra, lövés dördült el, a mely Jakabot homlokán találta. A lövésre kifutott Jakab felesége, a ki férjét véres fővel elterülve találta a tornáczon. A rablók a lövés után szétfutottak, egyik közülök abban a pillanatban ugrott keresztül az utcai kerítésen, a mikor Jakab egyik szomszédja a lövésre szintén odafutott. Ebben egy odaváló rosszhirű emberre ismert, a ki még az éjjel eltűnt a községből s azóta nyomaveszett. A meglőtt Jakabot még élve vitték be a szobába, de néhány órai kínlás után meghalt. A csendőrség most erőlyesen nyomozza az eltűnt gyilkost és cinkostársait.

— **(Nirfűzér) A félelem halottja.** Kromvalban Tóth István vasgyári munkás attól való féltében, hogy tifuszbetegségbe esik, a Kassa-oderbergi vasut személyvonata alá vetette magát, mely leszelte a fejét. — **Meglötte a szomszédját.** Nagy Miklós szőlősi lakos revolverét tisztogatta, melynek vizsgálására a szomszédja, Ironyi Árpád is átjött hozzá. Egyszer csak el-

sült a revolverj és Ironyi halántékon találva, holtan rogyott össze. — *A politika örütlje.* Fedák János h.-németi-i lakos addig olvasgatta a politikai cikkeket, hogy végre beleőrült és azóta folyton párbajozni akar. — *Megfagyott fináncz.* Kovalosik István pénzügyőr e hó 8-an hivatalos ügyben járt Rogyócson. Borozgatás után visszaindult szolgálati helyére, de utközben összeesett és megfagyott. — *Boszszudló páripa.* Karánsebesen Anován János megverte makacs lovát, az így felbőszített ló meg a gazdája orrát leharapta. — *A párisi világiállás.* A párisi világiállást április hó 14-én fogják megnyitni.

Színház és irodalom.

Kuruczfurfang. Ifj. Bokor József, a legtermékenyebb színműíró, jó dolgot végzett, mikor a regényes kuruczvilág etnographiáját népszínműbe bemutatta. Valami önkéntelen jóérzés önti el szívünket, mikor a nyalka kuruczfiukat, a tűzrópattant kuruczmenyescskéket látjuk. Hajlandók vagyunk a hazafi érzés felhevülésétől a darab hibáit is elnézni. Örvendünk, hogy egy színes korrajzot láthatunk a sok-sok csömörletes izü francia gyártmány után.

A szereplők ugyanazok voltak, mint előző estén. A darabot ügyes némakép előzte meg a márczius 15. emlékére.

Perényi Margit Honkája, F. Kállay Lujza Böszöjje a legjobb alakítások közé tartozik. Remekelt **Sziklay Bögözdí** szerepében **Komjáthy Tétény** kapitányban igazi kuruczkapitányt mutatott be. **Kiss Irén, Komjáthyne** játékahez felesleges külön dícséret. Általában az összes szereplők mindent elkövettek, hogy a közönség meglepődéssel távozzék. Es ez sikerült is nekik.

Mesék a valóságról. Sas Edétől, az újabb irodalom e kiváló tehetségétől verses kötet jelent meg a könyvpiacra. Sas az újabb irodalom egyik legtermékenyebb és legtehetségesebb munkása. A prózában, a költészetben és a hírlapirodalomban az első, a legjobbak között emlegetik az ő nevét már évek sora óta. A vidéki sajtóban mintalap a „Nagyváradi”, amely Sas Ede kitűnő szerkesztésében jelenik meg. A hírlapírás robot munkája mellett szinte napról-napra szerepel a fővárosi sajtóban tárczával és verssel, eltekintve attól, hogy a fővárosi lapok kapva-kapnak az ő bravuros riportjain. Irta egy sereg könyvet: novellákat, költeményeket, regényeket. Új kötet, szebbnél-szebb versek gyűjteménye, mely valósággal ékesége az irodalomnak. A vidéki sajtó méltán büszkélkedhetik Sas Edével, aki megmutatta, hogy a vidéki szerkesztőség íróasztaláról is lehet dolgozni az országnak. Új kötetét bővebben fogjuk ismertetni, most még annyit, hogy a Mesék a valóságról Pósa Lajosnak van ajánlva. Sast ugyanis méltán fűzik a hála és szeretet érzelmei Pósa Lajoshoz, a hírneves költőhöz. Mert Pósa volt az, aki tíz év előtt az irodalomnak Sas Edét s az akkor még gyermekifjúnak irányt adott. A mesék a valóságról Singer és Wolfner kiadása. Ára 2 korona 40 fillér. A könyv ajándék gyanánt is kellemes meglepetésül szolgálhat mindenkinek, aki szeret elmerülni a költészet tiszta világában.

Agarászat. Könyves Tóth Mihály rendőrkapitány érdekes füzetet adott ki, melyet a vadászok szórakoztatására, az agarászat ismertetésére és terjesztésére írt. A füzet első részében a szerző versben mond el egy vadászkalandot. A tapasztalt vadászember tudásával, könnyed, zamatos magyar nyelven pompás humorról adja elő a vadász-kalandot. A füzethez a vadász-életben használatos műkifejezések vannak csatolva. Nemesak a sport, de nyelvi szempontból is érdemes munkát végzett a szerző, midőn följegyezte a törzsökös vadász-kifejezéseket. Könyves Tóth Mihály nemesak jó vadász, nemesak n tollat forgatja ügyesen, de olyan kitűnő karikatúra rajzoló, amilyen ritkítja párját. A kis füzetet teleszórtá humoros apró illusztrációkkal. Egy-egy kis pompás illusztrációval egész adomát mond el s meglepő találóan jelenti meg a komikus

helyzet szereplőit. A füzetre még visszatérünk. Most csak annyit, hogy díszes kiállásban a Csokonai nyomdában jelent meg. Ára egy korona.

RÖPPENTYŰK.

„Megölte valaki magát; az hozta ezt a rut időt!” — mondhatjuk mi is Petőfivel.

Márczius Idusán oly hűvös márcziusi szellő lengedett, hogy kisebb kaliberű viharok is beilllett volna.

A szabadság abban kulminálódott, hogy szabad volt mindenkinek meleg kályha mellé rejtőzködni.

Az egyenlőség annyiban látszott, hogy mindenki egyenlően reszketett.

A testvériséget, azt nem tapasztaltuk.

Sok szó hangzott el az egyes ünnepségeken,

Mindenütt ama szent ígéret hirdették, a melynek hármás csillagát régen homályba takarta a fagyos közöny.

Mert hiszen mi csak szívvel tudunk szerepelni, de ha tenni is kell, akkor nem vagyunk találhatók.

A török szultán leánya elszökött.

Lám, lám! A háromhölgyek közé is beveszi magát a francia izlés.

A szép szultána most bizonyosan azt dolgoztatja: „A szökés párosan...!”

Véres napokról álmodom!

Bánffy levágja Ugront, — Ugron levágja Rohonczt, Rohonczt levágja Ugront és Ugron levágja önmagát.

A zab pedig tovább virul nagy Magyarországot áldott földjében és liferáltatik Baruch Jeremiás által.

Két taligás beszélget együtt:

— Oszteg nem félős ez a kelmed lova? — kérde Sándor taligás a komát.

— Mán hogy lenne félős, hiszen mindig egyedül hál az ölben! — védelmezte András a hűséges párát.

A kapitánysághoz bemegy egyik tanyai béres.

— Instálom, azért jöttem volna, hogy el akarnék válni a feleségemtől.

— Aztán mi kifogásolni valója van rajta? — kérde a kapitány.

— Hiszen nekem nem vóna, kirem, hanem hát ő fogott ki rajtam! — magyarázta ki az atyafi szívbéli keserűségét.

Mi kell ahhoz, hogy valaki tudós nevezetre tegyen szert?

Legelőbb is meg kell tanulnia tudatlanságát elrejtteni.

Vas Pöröly.

KÖZGAZDASÁG.

A gyümölcsfák ápolása.

A gyümölcsfákról azt hiszi az emberek többsége, hogy azok ápolásra nem szorulnak, s ép ezért ha már egyszer elültették, azokkal édeskeveset törődnek. — Meghozza az a gyümölcsöt amegy is! gondolják az emberek. Pedig ez nem áll, — a gyümölcsfa a gondos ápolás iránt époly haladatós, mint bármely növény, s egy jól gondozott s ápolat fa mindenestre több és jobb gyümölcsöt fog teremni, mint egy olyan, melyet kizárólag a természet gondozó kezeze biztunk.

Az a kérdés már most, hogy miben álljon a gyümölcsfa ápolása? E tekintetben az első teendő az, hogy a fa törzsét és vastagabb ágait ellepő mohoktól megszabaduljunk, mert ezek alatt jó tanyát lelnek a különböző káros rovarok, melyek egész termésünket tönkre tehetik. Ennek kikerülése céljából a fa törzsét és vastagabb ágait szeszbe kell meszelni egy vízből, mészből és trágyaléből álló keverékkel. Ha ezen

meszelést évenként ismételjük, gyümölcsfánk meg fog szabadulni az állati és növényi élősködőtől, a felcserepedett héjrteget leveti és fényes sima héjat nyer.

Egy további ápolás teendő a fa törzse alatti korona szélességében elterülő földnek megporhanyítása és trágyázása. A porhanyításnak célja az, hogy a téli csapadék behatolásának ezáltal utat nyissunk, földünket szellőztessük, a légköri tényezőknek nagyobb támadópontot nyujtsunk, s ez által a földben végbemenő elmállási és felbomlási folyamatokat gyorsítsuk, — továbbá célja az, hogy a föld mélyében átelleni szokott rovarok és különböző álcák a fagnak kiteve elpusztuljanak.

A trágyázás célja: a növény tápanyagainak visszapótlása részint istálló, részint műtrágyák segítségével. — Végrehajtási ideje a tél dereka.

Az ápolási munkálatokhoz tartozik az is, hogy a külérőszak folytán beállott sérüléseket gondozzuk úgy, hogy a zuzódást, a sebet kenőccsel bemázoljuk. Ha ezt tenni elmulasztanánk, a seb az eső, nap stb. behatása folytán korhadásnak indul, a mely azután az egész fára is átterjedhet.

Egyik legfontosabb művelet a kártékony állatok elleni védekezés. Nem ritkán látható pl. hogy a fa vastagabb s vékonyabb gallyain, sőt néha a törzsön is paizsszerű dudorodások keletkeznek. E dudorodások tulajdonképpen állatok, az u. n. paizstetük s a mely fán elszaporodnak, óriási pusztítást okoznak az által, hogy szívó szervüket a fába eresztvén, a fa nedvéből táplálkoznak s a fának a héjjon keresztül való légzését megakadályozzák. A paizstetű ellen igen jó szolgálatot tesz a kellő időben, rendesen végzett meszelés; továbbá az is jó, ha a paizsszerű dudorodásokat egy aczéldrótból készült kefével levakarjuk.

Az elősoroltak eléggé bizonyítják a gyümölcsfa ápolásának szükségességét.

TŐZSDEI JELENTÉS.

— Tárvrtati értesítés. —

Budapest, márczius 15.

Ertéktőzsde.

Kötetett	Kezdődött	1/2 1 órakor zárlat
	forint	forint
Buza áprilisra	7.67	7.61— 7.62
Buza októberre	7.86	7.88— 7.87
Rozs áprilisra	6.39	6.61— 6.39
Zab áprilisra	5.—	5.61— 5.—
Tengeri májusra 1900.	5.27	5.30— 5.20
Repcze szept.-re	12.60	12.60—12.70

Déli zárlat:

Osztrák hitelrészvény	751.—	kor. 40 fill
Magyar	753.—	” 25 ”
Osztrák-magyar államvasuti részv.	653.—	” 35 ”

A határidő-üzlet.

Délutáni zárlat:

Osztrák hitelrészvény	752	kor 60 fill.
Magyar hitelrészvény	750	” — ”
Osztrák-magyar állam-vasuti részvény	626	” 50 ”

Délutáni zárlat 4 órakor:

Buza tavaszra	7.58— 7.59
” őszre	7.83— 7.84
Rozs tavaszra	6.35— 6.33
” őszre	6.58— 6.39
Zab tavaszra	4.99— 5.—
Tengeri májusra	5.27— 5.28
Repcze aug.—szept.-re	12.70—12.80

DEBRECZENI VÁROSI SZÍNHÁZ.

Folyó szám 167.

Bérlet 141. sz. „C”

Pénteken, 1900 évi márczius hó 16 án,

Kuruczfurfang.

Népszínmű 3 felvonásban. Irta: ifj. Bokor J.

Főmunkatárs: Ujlaki Antal.

Laptulajdonos: a Csokonai-nyomda.

NYILT-TÉR.**Tisztelet annak, akit megillet!**

Wilhelm Ferenoz gygyszerész urnak
Neunkirchenben Bécs mellett, a következőket
írják Altonából 1897. évi augusztus 11-iki
kelettel:

Immár 70 éves vagyok, és 10 év óta
csontizületi rheuma és hámorrhoid-csomó
miatt szenvedtem, de segítséget nem lelhettem.
Csupán az ön **Wilhelm-féle antiarthritis és**
antirheumatikus vé tisztító-theája volt képes
bajomtól 3 hét alatt teljesen megszabadítani.
Ezért önmek és a grófnének, kinek nyilat-
kozatát a lapokban olvastam, legjobb köszö-
netemet fejezem ki.

Legmélyebb tisztelettel

Aokermann Kristóf, magánzó
Altona Hamburg mellett Reichenstrasse 6.
Kapható minden gyógyszerárban.
Debreczenben **Tóth Béla** gyógyszerésznél.

Vegyünk Foulard-selymet!

Kérjen ön mintát tavaszi és nyári ujdonságainkból.

Különlegesség: **Nyomott selyem-Foulard, Rayé, Cadrillé, nyers- és mosó-selyem** ruháknak és blousoknak, méterenként 1 kor. 20 fillértől feljebb.

Ausztria és Magyarországon **közvetlen magánfeleknek** adunk el és a kiválasztott selyem-szöveikeket **vám- és bérmentesen** a lakásra küldjük.

Schweizer & Co. Luzern
(Schweiz) selyemszövet-kivitel.

2675
1900.

Árverési hirdetés.

Debreczen sz. kir. város tulajdonát képező s a debreczeni I. sz. tlykvben 7354 h. r. sz. a fölvet és a Vay-féle ház után kiosztott 15 hold 1395 négyszögöl ondódi föld közgyűlési határozat értelmében nyilvános árverésen eladni fog.

Az árverés határidejéül **1900. év április hó 18. napjának délelőtt 9 órája** a városháza nagy tanácstermébe tüzetett ki.

Az árverési feltételek a számvevőségnél a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Árverelni szándékozók kötelesek a kikiáltási ár 10%-át készpénzben bánatpénzül az árverelőbizottság kezéhez letenni.

Kelt Debreczen sz. kir. város tanácsának 1900. márczius 12-én tartott üléséből.

A városi tanács.

Apró hirdetés.

az Apróhirdetés minimális ára 5 sorig **20 kr.**, minden további sor **4 kr.** A vastagabb betűkkel szedett sorokat 6 k rra számítjuk. — Czim nélküli hirdetésekről a kiadóhivatal ad felvilágosítást. Czimmel ellátott hirdetések után **30 krajczár** bélyegilleték fizetendő.

Egy teljesen jó Helical Premier 7. sz. kerékpár olcsón eladó. Czim a kiadóhivatalban.

A nagyerdei volt lövöldé-ben a fél emeleten 4 kis szoba külön bejáratú kiadó. Értekezhetni a nagyerdei kertésznél.

Eladó szőlővesszők. 10,000 drb. fehér erdélyi, 20,000 drb. piros bakator, ezrük 8 korona. 5000 drb. gyökeres Riparia portalis, ezre 12 korona és 50,000 drb. sima Riparia portalis, ezre 10 és 8 korona. Czim özv. Wimmer Józsefné, **Pele** (Szilágy-megye).

Elveszett a Hunyadi-utcá-tól a Piacz-utczáig terjedő uton egy arany emlékpénz, melynek egyik oldalán E. H. betű, másik oldalán Wien 12. November 1898. van emailrozva. A becsületes megtaláló 5 forint jutalomban részesül, ha kiadóhivatalunkba hozza.

Kabátok, Kostümök, Napernyők, Blousok, Csokrok, Övök

és bármily *női- és gyermek-felöltők* minden kivitelben található

Halmágyi Sámuel női divatáruházában

Debreczen, a főpostával szemben.

Meghívás

a Debreczeni Ipar- és Kereskedelmi-bank
1900. évi márczius hó 18-án d. e. 10 órakor az intézet helyiségében
megtartandó

XXXIII. évi rendes közgyűlésére.**Tárgysorozat :**

1. Az igazgatóság jelentése.
2. A felügyelő-bizottság jelentésével kapcsolatosan a zárszámadások előterjesztése.
3. A mérleg, nyereség felosztás, valamint az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása iránti határozathozatal.
4. Alapszabályaink értelmében kilépő két igazgatósági tag helyére két igazgatósági tag választása három évre.
5. Az igazgatóságnak a nyugdíjalapra és a társulati tisztviselők nyugdíjának biztosítására vonatkozó javaslata feletti határozathozatal.

Jegyzet. Az alapszabályok 28. cikkének értelmében minden részvényes, ki a közgyűlésen részt venni akar, részvényét 5 nappal a közgyűlés előtt a bank pénztáránál — térítvény mellet — letenni tartozik.

Nyomatott a „Csokonai” nyomdában, Debreczenben.

Hirdetések

a legjutányosabb árban felvételnek

kiadóhivatalunkban

Kossuth-utca 13. sz.